

Uma programmi jaos sorditi vällä neli päätsihti

Harju Ülle

19. joulukuu pääväl mäрге ettevõtligu inemise Rāpināl tsõõriklavva takan, mändsit tsihte säädi Uma programmi jaos, miä naanu härgütämä Vana Võromaa ettevõtmiisi.

Vällä säeti neli päämist tsihti: Vana Võromaa söögivõrk, käsitüütegijide kuuntüü, ehituskunst vanna tarkuisi perrä ja ettevõtmiisõ kogokunna abiga.

Noidõ nelä tsihi seen om ettevõttil pia 40 kimmäst plaani, mille ärtegemises näil riigi tukõ vaia lätt. Rāpināl hinnati noid plaanõ.

Uma Mekk taht kassu

Uma söögi tsihi kõgõ tugõvamba mõttõ omma Uma Meki söögitsõõr ja Uma Meki restoraani luuminõ Haanihe. Suur teema om söögi- ja kablakanepi kasvataminõ ja pruuksminõ.

Pikäkannu kooli arõngu ütisüs taht aia suurõmbas koolisahvti tegemist, miä häste kaubas lätt – pall’o sahvtisüüjä tahtva väikut maakuuli tukõ. «Sahvti jõvvami kiitä, a turunda külh ei jõvva, eski silditegemisega olõmi hädän,» selet’ ettevõtmiisõ vidäjä Tamra Ave. «Ostjit jakkusi: Kubija hotell ost kõik aig, jouluga ostõti häste Tarton Lõunakeskusõ taloturu pääl. Kimmähe saasi sahvti müüki ka mõnda suurtõ puuti, ku olõsi väke asjo aia.»

Pikäkannu kandin om tukõv kogokund, miä ettevõtmiisõ takast toukas, näütüses anni inemise sahvti jaos ilma iist är ubina, nõglapaiu ja tõsõ mar’a.

Käsitüüliisil om vaia hääd müügikotust

Käsitüüinemiisi kõgõ kimmämbä mõttõ omma luvva ütine rahvusligu käsitüü müügikotus ja kuuntüükogo.

«Tegüsä käsitüüliisi pundi võisi mitmõn Vana Võromaa nukan uma kogo tetä ja ku om vaia üle terve maa kuuntüüd tetä, sis saa tuud laapsahe kõrralda,» selet’ Eichenbaumi Külli Võro instituudist, kiä ettevõtjidõ käest Uma programmi ala pasvit plaanõ kokko kor’as’.

Viil küdsäs teküs plaan Karulan – säääl tahetas käümä panda uma villavabrik. Niisama om puudus ütitses rahvarõividõ tegemise keskusõst.

Vanno tarkuisi perrä ehitämisest om kimmäs tulõvik palkõst ja savist tettül, a ka ehitämisema pilliruu pruuksmisõl.

Kogokunna abiga ettevõtmiisi tegüsämbäs muutmisõst omma kimmämbä plaani talguturism, küläpuutõlõ vahtsõ elo andminõ, mõtsamarju ja siini paiga pääl söögis tegemine niisama kokkoostu müümise asõmõl. Ka «Tule maale!» ettevõtminõ võisi minnä laembas.

«Päält tuu paki mi inemise hulga mõttit, kuis mi umma kultuuri arõnda, näütüses lõõdsamuusikat vai kultuurioppust, a Uma programmi mõtõ om tukõ innekõkkõ kultuuri päält kasnut ettevõtlist. Kultuuri tugõmisõs om Vana Võromaa kultuuriprogramm joba olõman,» põhjõnd’ Eichenbaumi Külli.

«A ku tetäs säändsit luumisõ keskuisi, kon ettevõtja saava üten kunstnigõ ja tõisi luujidõga umma toodõt kujonda, pakõndit tetä, sis nõsõs muidoki tuust ettevõtlistõlõ kassu,» ütäl’ Eichenbaumi Külli.

Regionaalministri tugi om takan

Vahtsidõ ettevõtmiisi plaanõ kokkorjamist, parõmbidõ vällasortmist ja noidõ perrä Vana Võromaa jaos kümne aasta pääle päätsihte säädmist tugõsi regionaalministri büroo.

«Tugõsimi selle, et saasi väärt mõttit vällä arõnda ja nuu olõssi valmis kõrraga alostama, ku aastis 2014-2020 antu Euruupa Liidu rahaabi jagaminõ vallalõ lätt,» üteli' regionaalministri nõvvomiis Linnamäe Taavi. «Hää mõtõ piät saama konkurentsieelise. Vanal Võromaal om väega häid mõttit, millega kimmähe tasos edesi minnä, näütüses söögivõrgu alal.»

Linnamäe Taavi üteli', et Võro instituut om ettevõtjidõ mõttõ häste kokko kor'anu ja kõrda säändü. Tuuperäst om regionaalministril kimmäs plaan taad ettevõtmist edesi tukõ.

Vahtsõl aastal tugõ regionaalministri tuud märkmistüüd, kuis vahtsidõ plaanõ abiga saasi Vanal Võromaal võimalikult pall'odõlõ inemiisile tüüd anda. «Tüükotussidõ luuminõ om riigi jaos taa as'a man kõgõ tähtsämb: kuis paikligu umaperä abiga paiga pääl majandust arõnda,» selet' Linnamäe Taavi.

Vana Võromaa umavalitsusõ tahtva Uma programmi

Et Vanalõ Võromaalõ om vaia säänest uma ettevõtlusõ tugõmisõ programmi, nigu om näütüses Setomaa arõnguprogramm (jagi timahava ettevõtjilõ kokko 256 000 eurot), otsustõdi 2012. aasta radokuu 3. pääväl Haanin, kohe tull' kokko pia 20 Vana Võromaa vallavanõmbat, kuus tast valitut riigikogolast, kats maavanõmbat ja hulk tõisi seo kandi iistvõtjit.

Plaanitava Vana Võromaa arõnguprogrammi päätsiht om tukõ ettevõtlust, miä om köüdet Vana Võromaa kultuuriperändi, paikligu elo ja luudusvaraga ja piässi härgütämä seo kandi majandust, andma mano tüükotussit.

Tamra Ave Pikäkannu koolisahvtiga.
Harju Ülle pilt